

SZEPESI ELLENŐR

POLITIKAI HIRLAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

LŐCSE, Kossuth-utca 17. sz. Telefon 18.
ahova a lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések
küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Felelős szerkesztő és
kiadótulajdonos:

Dr. LEDERER MIKSA.

Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.

Egyes szám ára 20 fillér

Várunk.

(M. J.) Várunk türelmetlenül. Lelkünkben felcsillámlik néha a jövő ragyogó képe, amint azt még fél év előtt kívántuk és képzeletünk: de különben várunk. Türelmetlenül.

Százszor mondtuk, hogy nem akarunk ettől a kormánytól lehetetlenséget. Herkulesi munkákat, holott ők emberek. Félisteneknek láttuk őket a küzdelemben, körülvette őket a csata glóriája, körülfelhőzte őket a puskapor; persze, hogy némiképp kiábrándultunk belőlük, mikor elvonult a puskaporfelhő, mikor béke lett. De ennek elointe a mi gyarlóságunk volt az oka. Letűnt már a félistenek világa és a hősök is csak emberek.

Ezek után mi is csak emberit várunk. Olyat, ami lehetséges, olyat, ami szükséges. A mi jussunkat. Mi, akik a legnagyobb veszély idején bátran szembeálltunk ezer veszéllyel és hiven kitarítottunk a nemzet vezérei mellett, most, a mikor csönd van, föl'emeljük számonkérő szavunkat és kérdezzük: mi lesz, mi lesz? Csönd van. A csönd lehet a csöndes munkáé, a gyarapítóé, mely országot művelté és gazdaggá tesz; a csönd lehet a halálé, mikor már nincsen, aki reméljen és nincsen, amit reméljen, De a csönd

lehet a lakoma utáni emésztésé, mikor tunyán nyugszik a kéz a jóllakott gyomron és az agy lomha és buta. Uraim odafönt, önök kimenekültek a Sipka-szorosból, a csönd tehát nem a halál csöndje; de mivel cáfolnak rá az ugy-e hazug ellenségek vádjára, hogy boa constrictorok módjára sütkéreznek elégedetten a hatalom napján, miután elfogyasztották a zsákmányt; hogy egyedüli gondjuk, miképpen részesülhetnek a lakoma örömeiben a többiek is: a rokon boa constrictorok és a fiók boa constrictorok?

Várunk türelmetlenül. Cáfolatot várunk. Nem üres szavakat, hanem tetteket. Tudjuk, hogy vannak fönn az ország székeiben a szónak nagy mesterei és szívesen hallgatjuk az orációk csengő mondatait; de emlékezzünk régiekről, a kik még csak oly rövid ideje pihentek el örök nyugalomra; azok is beszéltek, ő de hogyan beszéltek — férfiasan cselekedtek, ő de hogyan cselekedtek!

Vannak, akik erről már elfeledtek. Mi nem tudunk feledni. Bár tudnánk.

Akkor legszebb napjainkat élnek, a multat elhomályosítókat és nem vétkenék ama nagy szellemek emléke ellen, kiket elfeledtünk. Hiszen az ő legnagyobb dicsőségük lenne, ha oly boldog volna a magyar, hogy nem is tudná eiképzelné a

nyomorúságos idöket. De most mi nem tudunk felejteni. Bizony bús kísértetként lebeg lelkünkben ama aradi tizenhárom. Mi nem tudunk feledni.

Legyünk igazságosak. És lássuk be, hogy nemcsak a mi igazságunk az egyedüli. Mi nem tudunk behatolni a nyomorúságos munkáslakások mélységeibe. Ők jobban tudják, hogy mi kell nekik. Eddig nem hallgattunk rájuk. Megígértük férfias szavunkkal, hogy szóhoz juttatjuk őket. Talán akkor kenyérhez is jutnak. Mért teszünk még mindig lakatot a szájukra? A miniszterek a nép miniszterei. Szórol szóra: szolgálai. Hátha rosszul szolgálnak? Avagy még mindig azt hiszik, hogy a nép van a miniszterekért és nem megfordítva? A nép pedig nem áll egyeseből, a nép milliókból áll, a palota lakóiból, de a gyári telepek páráiból is. Legyünk igazságosak.

Mi nem adjuk a nyelvünket és hadseregünket. Hát megint igaza volna az ellenségnek, hogy hiába küzdöttünk, hogy: hogy becsapódtunk?

Uraim odafönt, ismételjük, hogy nekünk jogunk van erre a számonkérésre. Mi áldoztunk sokat és pótolhatatlant, hazafiasságból, de nem azért, hogy új nevek kerüljenek kormányra, melyeknek viselői a régi emberek. Új tetteket uraim!

T Á R C A.

Emlékezés.

— A »Szepesi Ellenőr« eredeti tárcája. —

Irta: Károssy Mariska.

Mindég rajongtam nemzetem nagy s kiváló egyéneiért, kik vagy eszméikkel, vagy fegyverrel küzdöttek azért, hogy ezt a sokat szenvedett, sokat sanyargatott nemzetet hatalmassá, nagygyá de első sorban is szabaddá tegyék. Voltak, kik egy egész élet boldogságát, reménységét adták oda, mások gazdagsággal, fényvel, bőséggel teli életet cseréltek el azért, hogy szegényen, elhagyottan bár a haza boldogulásán munkáljanak. Szeretettel, rajongással csüggttem mindannyijokon, de legjobban megragadta lelkemet Rákóczinak, a nagy fejedelemnek sorsa. Az a tűneményes ragyogás, melylyel megkezdte a küzdelmet a nagy nemzeti ügyért, melyre életét, egész élete boldogságát teszi s aztán az a végtelen szomorú vég. A ragyogó fényesség után az a csillagoltó sötétség.

Lelkemben fájó, édes-bús érzéssel indultam el egy ragyogó szép őszi napon, hogy a nagy fejedelem egyik emlékezetes tartózkodási helyét, a nagysárosi várromot megnézzem. Mintha a természet is érezte volna mindazt, ami az én lelkemet fogva tartotta. Egyike volt ez a nap azoknak a fájóvalmasan szép őszi idöknek, ami-

dön még egyszer teljes díszében pompázik a természet, de a nap bágyadt melege, a letarolt őszi táj, a levegőben hosszan elnyúló fehér szárlak mind arra emlékeztetnek, hogy közeleg a vég, a természet minden évben megújuló tragédiája ismét vége felé közeleg. Hosszu, fáradságos út után végre magam előtt láttam az őszi napfényben ragyogó nagy kiterjedésű várromot. Valami ígéretes érzés fogta el egész valómat Mintha álomba tenném jártam be az egész vár területét, mint egy alvajáró néztem az ölnyi vastagságú falakat, a még félig épségben levő tornyokat. Önkénytelenül leültem egy kőhalmzra lent a mélyben előttem virágzó városok, fehérő falvak, zöldelő őszi vetések látszottak, de nem néztem őket, szemem a végtelen ürbe mélyedt, s lelkem visszazállott a multba.

Nagy sanyarúságba volt a nemzet s várta a Messiást s nem várt hiába! A Kárpátok bércein megjelenik egy kis csapat. Zászlójukon »pro patria et pro libertate« hatalmas jelíggel. Élükön egy ideálkép, egy megtestesült eszmény egy hős. Kinek arcánál, sugár természeténél csak a lelke szebb. Kinek hazaszeretete oly nagy, hogy azért odahagyta ifjú feleségét, odahagyta a gazdagságot, fényt, pompát. A hely, hol ülök megváltozik, udvaron találok magamat hatalmas, erős vár udvarán. Megnyillanak a vár kapui, bevonul a híres felkelő csapat. A vár falán meg szólal egy végtelen fájó melódia. Lassan, keservvel teli a kezdet, mintha egy egész nemzet fáj-

dalmát, sok-sok százados szenvedését tolmácsolná, majd mind viharosabb, mind élénkebb, mintha a szabadulás édes reményét, a közelgő hajnal pirkadását jelentené. A vár ura, a kisdéd csapat vezére hallgatja, szeme fellobog s lelkében látja a megszabadított, boldog haza képét

Majd eltűnik a jelenet. — Kardok csattogása, ágyúdörej hallszik, győzelmes kuruc csapatok száguldanak szerte az országban. Vidám táborotüznél, tárogató szó mellett ül a győzelmi tort a deli kuruc leventék. Sátorban ül a vitéz fejedelem, arcán a meglegedettség, csak szemének nézésében van valami nagy bánat, talán azokra gondol, kiket elhagyott azért a nagy szeretért, melyről énekelnek a zsoldárok a babiloni vizek mellett, melytől lánggra lobban a hideg angol s a forró vérű francia megőrül, melyért ő odaadta mindazokat, kiket szeretett, akik szerették.

Aztán vége lett mindennek! A diadalmas csatáknak vége. »Nagymajthényi sikon letörött a zászló.« A nemzet nyugalom után vágyik, s lélekölő lethargikus álomba merül. Csak itt ott emlékezik meg egy-egy bús honfi a tárogató lelkesítő, felvillanyzó hangjáról, a győzelmes csatákról s magáról a rettenthetetlen vezérről Rákócziról. »Zöld erdő harmatját, piros csizmánk nyomát hóval lepi be a tél, hóval lepi be a tél« éneklük a bus, bujdosó hősök.

Aki pedig odaadta mindenét, hogy ne ma-

Legyen vége az emésztésnek. Most már megerősödtek önök, különösen testben, tehát munkára fel! Uraim, önök értenek bennünket. Mi kezdjük önöket nem érteni. És várunk türelmetlenül.

Krónika a hétről.

(Fővárosi levél.)

Drágul minden. — A malommunkások sztrájkja. — A honvédelmi miniszter ügye a bíróság előtt.

Nincs nap a fővárosban, amely elmúlnék anélkül, hogy valaminek az árát fel ne srófolnák, mert hát a polgárság annyira vagyonos, olyan gazdag, hogy bármilyen busás ára is legyen ennek vagy amannak, szó nélkül megfizeti. Ime az utóbbi napokban a hus ára szökken fel hihetetlen magasra, olyannyira, hogy a szerényebb viszonyok között élő emberiség csak nagy ritkán engedheti meg magának azt a luxust, hogy marhahúst egyék. Ennél a husrágaságnál egy igen érdekes és figyelemreméltó jelenség van, ami még sohasem volt. Azelőtt, ha a mézárások drágábban mérték a húst, a közönség lamentált, jajveszékelt, siránkozott; most pedig a mézárások tombolnak, tépdésik a hajukat és népgyűlést hívtak össze a husrágaság ügyében. Érthető ugyanis, szegény mézárásoknak is horribilis módon kell megfizetni a marhák árát, miért is kénytelenek ők is tetemesen megdrágítani a huskimérést. Az oka ennek a szerb határozat. Nem jön be marha, mi meg kivisszük őket, tehát ma-holnap — ahogy hangoztatják a mézárások — becsukhatják a boltjaikat. Természetesen ami a mézárásoknak fáj, az duplán fáj a közönségnek. A városi tanács ebben az ügyben érdemlegesen tárgyalt és megkeresi az illetékes köröket, hogy valahogy hasanak oda, hogy a közönség jogos sérelme megfelelően orvosoltassék.

A hus megdrágulását nyomon követte a lakások árának ijeszítő mértékben való felszökése. Budapesten vigan tobzódik a lakás-uzsora. A házi urak határt nem ismerő dolyfűkben eszevesztetten emelik a lakbéréket, negyedről-negyedre. És a közönség mit tehet? Fizet mint a köles, ha nem akar a hajléktalanok menhelyének lakója lenni.

Hetek óta állanak sztrájkban a főváros összes malommunkásai! Tulajdonképen ők csak folytatják a sztrájkot, melyet a malomtulajdonosok megkezdettek, amennyiben egyöntetű határozattal kizárták az összes munkásait. Azóta bizony hetek multak el s szomorúan konstatálhatják a dűsgazdag malmosok, hogy ebben a sztrájkban ők huzzák a rövidebbet, amennyiben már eddig milliókra menő veszte-

radjon számára semmi, csak egyedül az Isten, ott a Márvány-tenger partján éli utolsó napjait. Lelke elmélyed a multba, szive fáj, ha a jelenre gondol, de él benne a reménység, hogy a nemzet, mely őt oly hamar elfeledte hatalmas, szabad lesz egykor. Hogy annyi honfi vér nem öntözhetette hiába a haza földjét s az ő elenyészendő, füstbement életének is meg lesz a boldogító eredménye. Lelke háborgása elnyugszik, mint a tenger vése csendes, vallásos megnyugvás fogja el egész valóját.

Hűvös, barátságtalan szél ébreszt föl álmodozásomból, eltűnik a dicső mult fájdalmasan szép emléke. Az előbb még ragyogó tájra köd ereszkedik. Lelkemet elfogja a kétely; hát igazán hiába éltek volna, hiába lett volna a nagy élet áldozata, a könyörülő Isten nem váltja meg sokat szenvedett nemzetét. Azonban a hit, a remény felébred lelkemben, hogy az, aki ez egész világot betölti erejével, kinek gondja kiterjedt mindenekre, megsegíti e sokat szenvedett nemzetet ezután is.

Megnyugvással mondom búcsút e fenséges romoknak. A hideg őszi szél oly fájdalmasan szomorúan süvöltött az elhagyott táj felett, de a lemenő nap biborba vonta a tornyok orkait mintha egy közeledő szebb jövő képét mutatná.

ségük van, míg a munkások szilárdan állják a sztrájkot és jogos követeléseikből abszolúte nem engednek; főleg a vasárnapi munkaszünet mellett szállanak sikra. Szerényi József államtitkár megkísérelte a két fél között a békéltetést s már érdemleges tárgyalás is volt ebben az ügyben, azonban a munkások csökönyösen kitarának követeléseik mellett, míg erről a malmosok nem akarnak hallani. Tekintve azonban, hogy minden egyes nap óriási összegű veszteséget jelent a malmokra, a tulajdonosok kénytelenek lesznek engedni, annál is inkább, mert a munkások nem kívánnak jogtalant.

Tudvalevő, hogy Jekelfalussy Lajos honvédelmi minisztert volt ispánja, Kovács György beperelte 166 kor. 40 fill. összeg erejéig, mely összeget ez lefizette az öt letartóztató csendőrségnek, hogy szabadon bocsássák. Ezenkívül a miniszter nejét is perelte kártérítés címen 700 kor. 60 fillér erejéig. Ebben az ügyben volt az elmúlt héten két tárgyalás az I—III. kerületi járásbíró előtt a közönség óriási érdeklődése mellett. Mindkét felet ügyvéd képviselte. Az első tárgyalást elhalasztották azért, mert alperesek idejében nem kapták meg a végzést, a második tárgyalásnál sem volt ítélet, csak a két fél képviselője előadta érveit. A folytatólagos tárgyalása az érdekes ügynek szintén e hónapban lesz, melyre talán maguk az érdekeltek is megjelennek. G.

TUDOMÁNY.

Adalékok a magyar gondolkodásmódhoz.

Irtá: Dr. Pekár Károly.

(Folytatás.)

Ez azonban nem elég. Nemcsak a természeti környezetetáda benyomásokból épült föl népünk lelki világa, mindezekhez régi babonáknak, hiedelmeknek, ősi mithológiai maradványoknak, emlékeknek egész tömege kapcsolódik. Ezt a másik tényezőt a suggeráló természeti környezettel szemben egyszerűval hagyományoknak fogjuk nevezni. Lelki világunknak elemeit tehát ez a kettő fogja adni: a reánk ható természeti környezet és az őseinktől ránk szakadt, neveléssel, tanúlással belénk oltott hagyomány.

És e tekintetben megint az Alföld, az ország szive az a hely, ahol a folytonos népkeveredés aránylag legkevésbé hatott változtatólag közre, ahol az ősi jellemvonások leginkább maradtak fenn, ahol a tiszta magyarság ma is leginkább kereshető.*)

Igy tehát nemcsak a mi Alföldünknek, ennek a szuggesztív természeti környezetnek benyomásaival kell számolnunk. Más elemek is tekintetbe veendőek itt, a melyeket máshonnan hoztunk ide s a melyeknek egynémelyike mesés régiségű multba sejtet visszaillesztést.

Csak néhány ily ősi kapcsolatra fogok itt kiterjeszkedni, melyeket a hagyomány, ha gyengült, ha változott alakban is, évezredekken át fentartott.

Már az eddig említett különös szeretete is a pusztának, mint otthonnak, az ősi életviszonyokkal szorosan kapcsolatos s így ez is ide sorolható.

A régi magyarok ősvallásából alig maradt valamink; csak következtetni lehet rá. De annyi maradt, hogy pl. ma is beszélünk a „magyarok csillagá"-ról s hogy a régiek ez alatt a Jupitert értették és rájöttek, hogy a régi szkiták mondái ugy származtatják le saját népüket, hogy legrégebb ősük a Jupiterről jött volna le földünkre. A szanskritban ugyanis a Jupiter csillagot Mongolnak hívják s valószínűleg mongolból átvett legenda szerint ennek a fajnak az ősapja valami égi összeütközés alkalmával ebből a csillagból szállt a Földre, hogy azon a világalmat átvegye. Így írja le ezt Zaya Akmul „Hindu legendák" cím alatt. Ő ugyan nem emlékszik meg itt a magyarok csillagáról, pedig ez szemmel láthatólag ugyanaz.

Vámbéry szerint a régi magyaroknál kétféle vallás honosult meg. Az egyik a természeti vallás, vagyis Okan, Ukan imádása, ki a legfőbb, legbölcsebb lény, a világegyetem te-

*) Itt keresi a tiszta magyarság jellemvonásait Winkler Henrik boroszlói egyetemi tanár is, aki valósággal rajong az Alföldért: Die Magyaren und ihre alte Kultur, Breslau 1901.

remtóje volt s kinek neve az ok, uk alapszó-ból való, mely azt jelentette: érteni, tudni, hallani. Hozzátehetjük részünkről, hogy ennek emléke maradhatott fenn a magyar ok szóban, mely így eredetileg a mindenek okát jelenthette, de egyben értelmét is jelentette.

E mellett elterjedt volt köztük a parszizmus, a tűz imádása. Vámbéry szerint a perzsa izdan-ból származott a magyar isten szó. A samán-vallás, a tűzimádás nyomai még a keresztény korszakban is soká megmaradtak, mikor erdőkben, patakok mellett áldozni szoktak, főleg fehér lovat. Hiszen Szent László királynak egyik rendelete is tiltja az ily áldozásokat kint a szabadban, a berkekben. Vámbéry a harang, a dobszóban a samán vallás szertartási eszközeinek a nyomát látja, sőt a Szent Gellért-legendában említett bacha szóban a samán pap régi török nevét, a baksát látja.

De más is van ilyen. Huszka szerint az asszír szent fa hagyományával volna kapcsolatban az a pálmalevél, mely szerint mint díszítő elem hasonló szerepében máig is él nemzetünk egy részénél, pedig ezt onnan Ázsiából kellett hoznunk, ahol vagy a szomszéd népekkel közösen használtuk, vagy azoktól átvettük. Ime mit beszél ez a kis pálmalevél s milyen messze vezet vissza a története!

Éppen a hagyomány adatairól mondhatjuk, hogy roppant szívósak. Ez a szuggesztív egyik leghatalmasabbika. Sokkal hatalmasabban működik késő századok, sőt ezredek után, mint a természeti környezet helyi szuggesztívója. Csak nézzük meg ornamentikánkat s látni fogjuk, hogy az ősi jellemvonások mellett mily nehezen és mily kevéssé foglalt helyet például a halászdísz. Az őseinktől ránk szakadt szuggesztív tényezők a hagyomány különféle alakjaiban, megszilárdítva a hit, amik ereje által sokkal biztosabban érvényesülnek, mint a jelen szuggesztívói.

Nem hiába hangoztatták sokan, hogy nincs nagyobb zsarnok a világon, mint a hagyomány. Ezekről nem tudunk szabadulni. A felvilágosodásnak, tudományos haladásnak is legnagyobb akadályai. Véres harcokat, háborukat és kivégzéseket hoztak létre. Gondoljunk csak a különféle vallásháborukra.

Folyt. köv.

Iskolai értesítők.

III.

A löcsei magy. kir. állami elsőrendű felsőbb leányiskola 25-ik értesítője.

Közlő: KLIMKÓ MIHÁLY.

Az értesítőt Szentistványi Dániel r. tanár cikke vezeti be: az intézet 25 éves multjára való visszaillesztésével. Elmondja ebben az intézet keletkezésének történetét, a régi kényelmetlen épületekben való hányódást, míg végre 1903-ban felépült a kor igényeinek megfelelő új palota, melynek homlokrajzát és keresztmetszését az értesítő legelején találjuk. Az egyes termek rendeltetéseknek megfelelőek, kivéve a be-tegszobát, mely a hálótermek közvetlen közelében van, miből is regályos betegség esetén baj lehet — amint volt is már.

»Az intézet miniszteri biztosa: Berecz Antal, központi szolgálatra berendelt állami felsőbb leányiskolai igazgató és miniszteri biztos, az országos középiskolai tanáregyesületnek és a budapesti gyermekbarátság egyesületnek tiszteletbeli elnöke, a Magyar Földrajzi Társaság tiszteleti tagja és örökös főtájkárja, a Szász hercegi Ernő-rend I-ső osztálya lovagkeresztese, a bolgári fejedelmi polgári érdemrend közepkeresztese és a szerb ker. szent Száva-rend lovagja.«

Ezt mondja az értesítő az egész 22-ik oldalon, ökölnyi betűkkel.

A tanulás eredményének áttekintése azt mutatja, hogy az egész intézetben csak 4 tanuló bukott el, ebből is 3 számtanból, 1 németből. Az eredmény tehát meglepően jó. A növendékek magaviselete is példás volt, amennyiben valamennyi jó volt. Feltűnően nagy a mulasztott órák száma, úgy, hogy érdemszámba vé-

tetett, hogy 15 növendék egy órát sem mulasztott és ezek névszerint ki vannak emelve.

Nézetünk szerint az összeállítás hiányos, mert ki kellett volna tüntetni, hányan mulasztottak igazoltan, hányan igazolatlanul. Amily igazoltan mulaszthat valaki akárhány órát, addig egy órát sem mulasztani nem érdem.

A növendékek egészségi állapota ez évben nem volt kedvező, november és decemberben az internátusi növendékek közül öten egymásután skarlátba estek. Emiatt a karácsonyi szünidő 3 nappal megtoldott. Hogy csakis internátusbéli növendék betegedett meg, közellé teszi ama feltevésünket, hogy a betegszoba elhelyezése szerencsétlen, mert egyik benlakóról a másikra átragadhatott a betegség.

Végül kéri a tanári könyvtár gyarapodása rovatában (49. oldalon) Istóczy Győző: »Országgyűlési beszédei, indítványai s törvényjavaslatai 1862—1896.«

Ugyan kérem, hogy adhat egy »állami« elsődrendű leánynevelő intézet ilyesmire pénzt!

És micsoda izlésre vall, ha az érdemes tanári kar a ponyvairodalom eme pocsolójából kíván eszméket meríteni a felsőbb leányneveléshez!

Levél a szerkesztőhöz.

Tátralomnici eldorádó.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Gyakori eset, hogy a családban az ifjabb, utószülött gyermekeket nagyobb kedvezésben részesítik. Tátralomnic a Hálókocsi-Társaságé. Két szállodája van, a régebbi Nagyszálloda, mely a völgybeli vendégek étkezőhelyéül szolgál és az újonnan épült Palace-Hotel (magyarul Palotaszálloda). Egy társaságé mind a kettő és az étkezés ára is egyenlő magas mindkét helyen.

Mi, akik a völgyben lakunk, azonban bizonyos tekintetben mostohagyermekei vagyunk az itteni telepnek. A Palace-Hotel olvasóterme telistele van újságokkal és heti folyóiratokkal (persze, az »Új Idők«-et és a »Hét«-et hiába keresünk, de van »Neue Freie Presse«, »Zeit« és mindenféle magyar napilap, esetleg több példányban), franciául és angolul is olvashatunk, ha úgy tetszik; a lomnici Nagyszálloda olvasótermében hétfőn a múlt hó 30-án következő leltárt vettük föl: 1 Neues Pester Journal, 1906. jul. 27-ről, 1 Pester Lloyd, 1906. jul. 28-ról, egyéb semmi. A Palace-ban legalább hatvan különféle újság és folyóirat, nekünk pedig 2, mondd két háromnapos német újság. Hol a méltányosság?

Csodálatos, hogy ahol eddig a Tátrában megfordultunk, mindenütt megtaláltuk az olvasótermekben »Tolnai Világlap«-ját, sőt a »Képes Családi Lapok«-at. A fürdőigazgatóságok vendégeik műveltségi nivójáról igazán hízelgő véleménynyel lehetnek.

Több tátralomnici fürdővendég.

H I R E K.

Felhívás az elő(nem)fizetőkhez.

Lapunk annyi balszerencse közt immár második évét éli. Hogy szükség van rá, azt mindenki bizonyíthatja, aki a megyei viszonyokkal csak némiképen ismerős. A mi lapunk volt az, melynek (elődjével, a Szepesi Ellenzékkel együtt) legnagyobb része volt a szepesmegyei ellenzék, most már kormánypárt megteremtésében. A mi lapunk most is az, mely megtartotta teljes függetlenségét és radikális szellemben ostromolni meri a visszaéléseket, történnének azok bármi oldalról. A mi lapunkat olvassák szerzte a megyében és ismerik előnyösen a megyén túl is.

Lapunknak, erről nyugodtak vagyunk, sok az olvasója. Sok az előfizetője is. De igen sok azoknak a száma, akik igen rövid időre, negyed- vagy félévre előfizettek és azóta, bár letelt egy újabb félv, hétről-hetere nyugodtan elfogadják és elolvassák a lapot anélkül, hogy csak gondolnának az előfizetésre. Ezekhez szóló kerő szavunk. Egy lapnak fentartásához pénz, pénz és megint pénz kell, annál inkább egy teljesen független lap fentartásához. Hogyan folytassuk a mi bíráló és tisztító munkánkat, ha előfizetőink az anyagiakat illetőleg cserben hagynak bennünket?

Felkérjük tisztelettel azon előfizetőinket, kik egy

vagy két negyedév, sőt egész évi előfizetési összegével hátralekban vannak, tartsák erkölcsi kötelességüknek, hogy tartozásukat a lehető legsürgősebben lerójják.

A Szepesi Ellenőr szerkesztősége.

— **A Kárpátgyűlés közgyűlése.** A magyarországi Kárpátgyűlés f. hó 5-én délelőtti évi rendes közgyűlést tartotta meg Tátrafüreden a társalgó nagytermében. A közgyűlést Fischer Miklós ügyvivő alelnök vezette, kinek jelentését a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Nemkülönböztetve tudomásul vette a közgyűlés 1905. évi zárszámadást az 1907. évi előirányzatot, valamint az osztályok jelentését és a kárpátgyűlési múzeum évi jelentését. Ezután megválasztották elnökül Salamon Géza főispánt, aki székfoglaló beszédében a Tátra felvirágoztatására tett fogadalmat. Ezután a többi tisztviselőket választották meg, kivétel nélkül a régieket. Délután 2 órakor fényes bankett volt, melyen sok szép felköszöntő hangzott el.

— **Áthelyezés.** Ifj. Bánhidó Aurél nagyenyedi és Szutorisz Ervin löcsei pénzügyi számtisztek saját kérelmükre kölcsönösen áthelyeztettek.

— **Megbízás.** A m. kir. földművelésügyi miniszter Szepesvármegye löcsei járási főbírója Drobóth János ulozsai lelkészt a gazdasági tanács tiszttel bízta meg.

— **Vívóakadémia iglón.** Salamon Sándor löcsei hírneves vívómester f. hó 4-én az iglói színházban nagyszámu előkelő férfi- és hölgyközönség előtt fényesen sikerült vívóestélyt rendezett. A szakértő és előkelő jury, melynek élén lovag Schneller Frigyes a 85. gy.-ezred parancsnoka állott, a legnagyobb elismerését fejezte ki Salamon Sándor mesternek, kinek vívás művészete és tanítványainak tudása a közönség körében is méltó feltűnést keltett. A vívóakadémia a gyermekvívással kezdődött meg, melynek két kezdő vívója Wufka Ernő és Wufka Jancsi, kik csak rövid idő óta foglalkoznak e nemes sport gyakorlásával, nyugodt magatartásukkal precíz gyakorlataikkal kitűntek. Somogyi Andor és Zoltán haladó gyermekvívók, a kard összvívás bemutatásánál dicséretet érdemelnek, lábtechnikájukkal, helyes kardvezetésükért és magatartásukért. Grósz Jenő bemutatta a kezdő kardiskolát, szép testtartása ügyessége, helyes védeési és gyors visszavágásai megbizonyították azt, hogy e mestertanítási rendszerét teljesen megértette és rövid idő múlva a mester legjobb tanítványai közé fog soroztatni. Kulhegy kezdő vívó iskolája általános tetszést aratott. Kaynár Frigyes és Szentiványi Adám kard és vívó iskoláját a közönség nagy tapsviharral jutalmazta, mindkettő elsőrangú vívónak bizonyult. A változatos gyors támadások a gyors visszavágások a nézőközönség általános tetszését és a jury teljes elismerését érdemelte. Stüczmann és Szkiacsák László kardmérkőzése művészi volt, bár Szkiacsák László most training nélkül vívott, kartechnikája és tudása elsőrangú vívó jellegét viselte. Az est fénypontját képezte Czeglédy Andor és Salamon Sándor mesterek kard- és vívómérkőzése, mindkettő elsőrangú mester, kiknek villámgyors támadásai gyors visszavágásai, a közönség osztatlan tetszését kiérdemelték és egymással vívott mérkőzésekben, a vívás magas nivón álló művészetét mutatták be. A kezdő vívók versenyén kiűnt Szecsey Béla, mint első, Grósz Pista második, Fischer Géza harmadik és Hajnóczky Sándor negyedik — a haladók versenyén első lett Kaynár Frigyes, második Szentiványi Adám és harmadik Hegyi Tivadar. A vívóakadémiát táncmulatság követte, amely a legjobb hangulat mellett reggelig tartott.

— **„Fenn az ernyő, nincsen kas.“** Häger Ferenc löcsei gimnáziumi tanár nagy lóban élt, többet költött, mint ahogy fizetésénél fogva szabad lett volna. Csinált hát adósságot, akár egy báró, míg bele nem merült. E héten azután nyomtalanul eltűnt családjával együtt, visszahagyva a lakás kulcsait s az üres szekrényeket. Hitelezői egyszeribe neki mentek tulterhelt házának és butorainak, sőt már csődöt is kértek ellene. Ime egy jobb sorsra érdemes tanár tragédiája.

— **Gölnicbánya város képviselőtestülete** f. hó 3-án tartotta meg rendes havi közgyűlést a tagok csekély érdeklődése mellett. De minek is érdeklődni ilyen ügyek iránt, mint misztérileg jóváhagyott költségvetések, meg a zárszámadások, no meg az a meg-megülő iskolaügy hozzátéve a papi és a tanítói kérelmeket. Mind

olyan tárgyak, amelyekről pénz nélkül még vitatkozni se lehet. Végzett is velük a csekély számu tisztelt testület, akárcsak József császár nevezetes intézkedéseivel. Ment a szavazás »igen, nem« igen! nem! mintha csak mindegyik egy szerelmes legény mintájára Margarettaszirmokat tépdésne. A tanítók hetedszeri kérelmére drágasági pótlék iránt újlag a rideg »nem« esett s így ismét kell várniok a legközelebbi elutasító közgyűlésig, mert felekezeti tanítóknak tisztességes kenyér nem dukál, lévén az ő foglalkozásuk nagyon ideális s a népnevelési munka nem sokat számít; ellenben adókövetési bizottságoknak adatokat kikeresni, az idegölő munka s ez megérdemli a honoráriumot is. Azért a városi szenátornak, meg a számvevő úrnak, akik rossz anyagi viszonyok közt (?) ily drágaság mellett kénytelenek nagy családjaikat fönntartani, 50—50 koronát szavazott meg a város. Nem irigylem a két derék szorgalmas tisztviselőtől a megérdemelt csekély jutalmat. Költsék el jó egészségben. Magam is megszavaztam volna, ha jogom volna hozzá. — Szobissek Emil kath. plébános azon kérelmét, hogy egy kath. iskolaépület felállítását határozza el a város, természetesen elutasította a képviselőtestület, mivel tudomásul vette a 4 év előtti egyhangú határozatát jóváhagyó s a két lelkész felebbezését elutasító másodfoku döntést a vármegyei közigazgatási bizottságét, mire Szobissek plébános ismét felebbezést jelentett be a vallás és közoktatásügyi miniszterhez. Ezen intézkedésig marad tehát minden úgy, ahogy van. Remélhetőleg a miniszter nem fog ily sokáig megvárakoztatni, mint a közigazgatási bizottság. A kath. plébánia renoválását illetve már nem volt ily merev elutasító a képviselőtestület, mert a legszükségesebbet mégis megadják, t. i. meg fogják kissé foltoztatni, de csak belülről, kívülről maradjon így kopottan, ahogy van, mert itt a természeti rongáló erőknél nem lehet újat állítani. (?)

— **Meghívó.** Megyei szövetségünk választmánya f. hó 19-én d. u. 6 órakor ülést tart, melyre annak tagjait tisztelettel meghívjuk. Az ülés a városháza dísztermében lesz. Winkler Pál s. k. szö. alelnök. Raneazy József s. k. szö. titkár. Az ülés tárgysora: 1. Az elnökségi jelentés tárgyalása. 2. Pénztárvizsgáló bizottság kiküldése. 3. Pénztári jelentés. 4. A késmárki tanfolyamról szóló jelentés. 5. Az alapszabályok átdolgozására kiküldött bizottság jelentése. 6. A tűzfelügyelők működéséről szóló jelentés. 7. A jövő évi költségvetés tárgyalása. 8. Gyakorlatrendező és bírálóbizottság kiküldése. 9. Bizottság kiküldése az iglói tüzlőtűzszertáranak és szereinek átvizsgálására. 10. Jelentés a segélyalapról. 11. A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása. 12. A jövő évi tanfolyam helyének kitűzése. 13. A közgyűlés napirendjének megállapítása. 13. Tisztújítás előkészítése. 15. Indítványok.

— **Uj tankerületi főigazgató.** A király Jürkovich Emilt, a besztercebányai kath. főgimnázium igazgatóját, a besztercebányai tankerületbe főigazgatónak nevezte ki.

— **Halálozás.** Argay Péter 48-as honvéd 78 éves korában elhunyt Lőcsén.

— **A sztrájkoló lánckovácsok** nagy része a 7 heti sztrájk után anélkül, hogy vele valami eredményt ért volna el, munkába állt s gölnicz völgye újból hangos lett a vig pörölyözés, kalapálás messze elhalló hangjától.

— **Cirkusz Gazdag.** Városunkban szerda óta az előnyösen ismert Cirkusz Gazdag működik, általános érdeklődés mellett. Már régen nem volt oly ügyes mutatványokban részünk, mint amelyeket tegnap este végig élveztünk. Tizenegy ló bámulatos produkciói szegeztek le a nagyszámu közönség figyelmét és lélekzetvisszafojtva lesik Rosina k. a. műlovarnó merész pózait; Tekla k. a. sodronyművész hajmeresztő ekvilibrisztikáját. Harsogó kacagás jutalmazza László bohóc kitűnő ötleteit. A társulat, mely a törvényszék melletti kerthelyiségben működik, még 10—12 előadásra itt marad, hogy alkalma legyen a közelebbi vidék lakosságának is ezen magas nivójú cirkusz látogatására. Az előadások a helybeli 85. gyalogezred zenekara közreműködik.

Uri asszony társnőt keres, kivel e hó végétől kezdve négy hetet Karlsbadban töltsen. A költségeket ki-ki sajátjából fedezi. Cim a kiadóhivatalban.

4
Lőcse szab. kir. város közönségétől.
1089. tan. 102. kgy. szám.

Hirdetmény.

Lőcse szab. kir. város képviselőtestülete f. évi augusztus hó 4-én hozott 1089. tan. 102. kgy. sz. egyhangu határozatával a felsőmajorban levő főerdészlak átépítését és helyreállítását engedélyezte.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az 1906. évi augusztus hó 18. napjának 11. órájára a városház tanácstermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatokat a *kitűzött nap 10. órájáig* a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz 800 korona bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a polgármesteri hivatalban a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Lőcsén, 1906. évi augusztus hó 8-án.

Fleischhacker s. k.
főjegyző.

Kaynár s. k.
polgármester.

Legjobb mellékkereset

nők és családok részére. Egy helyen és egy háztartásban se hiányozzék az eredeti »STYRIA« kötőgép. Árjegyzék ingyen. Kedvező fizetési feltételek.

Első Styriai kötőgépgyár

magyarországi képviselete

FOGL J. L. MŰGÉPÉSZ

BUDAPEST, VI., Csengery-utca 54. szám.

Üzlet-átvétel.

Amennyiben a „Schanzer“-féle csemege, fűszer és porcellán-áru üzletet átvettem, bátorkodom a n. é. közönség b. figyelmét csak arra megkérni, hogy szigorubb elvemnek felfogadtam t. vevőimet **legsolidabb módon, valamint jutányos árak mellett** kiszolgálni.

Továbbá van szerencsém b. tudomásul adni, hogy **szines porcellán és üvegáru** valamint lámpákat tovább nem vezetek, eszerint az összes raktáron levőt **félárban** elárulom.

Együttal bátorkodom megjegyezni, hogy sikerült a **tokaji legjobb bortermelőtől „legnemesebb“ csemege-szőlő-fajokból** itteni egyedüli elárulást megkapni, mely alkalom képezzé tesz arra, hogy minden küldeményt minden állomásra bérmentve — olcsón — szállíthatok.

Üzletemben csak magyar gyártmányú árukat hozatok.

Kiváló tisztelettel

Özv. Schanzer Adolfné Utóda
Grün Mór LŐCSE.

Magyar Karlsbad

BALDÓC gyógyfürdő, a Tatra déli részén

a szepesváraljai állomástól 10 percnyi távolságra.

Gyógyforrásai egyenrangúak Karlsbad, Rohits, Marienbad és Franzensbádéival. Gyomor-, máj-, vese- és bélbajok ellen specifikum. Az újonnan épült gyógyintézetben szénsavas tükörfürdők, pezsgőfürdő, fenyő- és mór-fürdők olcsón kaphatók.

Dietetikus vendéglő. — Szobák 1 korona 60 fillértől 5 koronaig.

Prospektust ingyen küld a
Fürdőigazgatóság Baldóc,
u. p. Szepesváralja.

Egyszeri átsimítás

Schicht-szappannal

(Szarvas vagy kulcs-szappannal)

pótol

Kétszeri átsimítást közönséges szappannal.

Schicht-szappan a legjobb és használatban a legolcsóbb.

Részletfizetésre Porcellán- és üveg-szervizek, lámpák, china ezüst. Kérésre képes szines árlap ingyen. — **Ugyanitt** utazók felvétetnek, kik vendéglősöket, kereskedőket és henteseket látogatnak, híres szegedi paprika eladásával sokat kereshetnek. 1 kiló világ-hírű szegedi paprika 3 frt utánvétellel.

IVÁNKOVITS KÁROLY ÉS FIA SZEGEDEN.

7 1/2 MILLIÓ HOLD FÖLD-
NEK TULAJDONOSA
ÉSZAK-AMERIKÁBAN

AZ

AMERIKAI TELE-
PITŐ TÁRSASÁG

(AMERICAN COLONISATION COMPANY)

CHICAGO JII E. 88.
WASHINGTON STREET

500 koronát

fizetek annak, ki a **Bartilla fogvizének** használata mellett üvege **70 fillér**, valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlik. — (Franco küldéssel külön 95 fill.) Bartilla-Winkler Ed. Wien 19/1. Sommergeasse 1. Kapható minden gyógyszerárban. Csakis **Bartilla-fogviz** kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. — Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget **5 kor. 20 fillérért**. — Egy üveg nem küldetik.

Elsőrangu fodrászüzlet.

Tiszta előzékeny kiszolgálás.

Nagy raktár piperetárgyakból.

Művészi hajmunkák, u. m. láncok, karperecek, képek stb. Elsőrangú hajfonatok utcai és színházi parókák.

Veszek kifésült vagy lenyírt hajat bármily mennyiségben a legmagasabb áron.

Szerelmes egyének részére ajánlok hajból való képrámákat és képeket.

Immerglück Győző fodrász
LŐCSÉN, Körtér 36. sz. a Kaszinó mellett.